

คู่มือการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2565

คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ฉบับที่ 7 วันที่ 1 เมษายน 2565

Standard Operating Procedures

Ethical Review Committee for Human Research

Faculty of Public Health, Mahidol University

Version 7: 1 April 2022

เริ่มใช้ฉบับที่ 1		กรกฎาคม 2546
เริ่มใช้ฉบับที่ 2	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1	กันยายน 2549
เริ่มใช้ฉบับที่ 3	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2	วันที่ 1 กันยายน 2554
เริ่มใช้ฉบับที่ 3.1	ฉบับปรับปรุงย่อย	วันที่ 13 มีนาคม 2555
เริ่มใช้ฉบับที่ 3.2	ฉบับปรับปรุงย่อย	วันที่ 19 ธันวาคม 2555
เริ่มใช้ฉบับที่ 4	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3	วันที่ 11 ตุลาคม 2556
เริ่มใช้ฉบับที่ 4.1	ฉบับปรับปรุงย่อย	วันที่ 1 ตุลาคม 2559
เริ่มใช้ฉบับที่ 5	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 4	วันที่ 1 กรกฎาคม 2560
เริ่มใช้ฉบับที่ 6	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 5	วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562
เริ่มใช้ฉบับที่ 7	ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 6	วันที่ 1 เมษายน 2565

คำนำ

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เป็นแนวทางปฏิบัติที่มีหลักการสำคัญเพื่อการรักษาสิทธิ เคารพในความเป็นบุคคล เกิดผลประโยชน์สูงสุด และไม่ทำให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาและรับทราบข้อจริยธรรมทั้งที่เป็นสากล กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ก่อนดำเนินการวิจัย รวมถึงการดำเนินการเพื่อขอรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของหน่วยงาน หรือสถาบันต่างๆที่จะเข้าไปดำเนินการวิจัย ซึ่งมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ดังนั้น คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิต ทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบการเรียนการสอน และการตรวจสอบโครงการวิจัย เพื่อป้องกันการกระทำ ที่ผิดจริยธรรมในการวิจัย และส่งเสริมให้คณาจารย์และบัณฑิตมีคุณธรรม มีจรรยาบรรณของการเป็นนักวิจัย เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อสังคม

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะปรับปรุงคู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ขึ้นเป็น ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2565 หลังจากการปรับ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562 ซึ่งการปรับปรุงครั้งนี้ เป็นการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมเป็นไปตามมาตรฐานสากล สอดคล้องกับประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง นโยบายกำกับดูแลโครงการวิจัยในคน พ.ศ. 2559 และเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการเฝ้าตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ภายในมหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2561 โดยหวังว่าคู่มือการดำเนินงานจะช่วยให้อาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ หรือภาคินิพนธ์ คณาจารย์ และนักวิจัยภายในคณะสาธารณสุขศาสตร์ รวมทั้งนักศึกษา ให้เข้าใจหลักการและปฏิบัติงานวิจัยอย่างถูกต้องตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมการวิจัยสากล ตลอดจนเป็นแนวทางปฏิบัติในการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้อย่างถูกต้องต่อไป

การจัดทำคู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 6 นี้ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการวางรากฐาน และพิจารณาแนวทางในการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ให้สมบูรณ์มากขึ้น

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม นันทมงคลชัย)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

1 เมษายน 2565

สารบัญ

หมวด/บท	หน้า	
หมวดนำ		
สาระสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงจากฉบับเดิม	1	
หมวดที่ 1	โครงสร้างและหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	2
บทที่ 1	ความหมายของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	2
บทที่ 2	การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	2
บทที่ 3	องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	3
บทที่ 4	ความรับผิดชอบของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	3
บทที่ 5	หน้าที่ประธานกรรมการ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	4
บทที่ 6	หน้าที่รองประธานกรรมการ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	5
บทที่ 7	หน้าที่กรรมการ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	5
บทที่ 8	หน้าที่เลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	6
บทที่ 9	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	7
บทที่ 10	เจ้าหน้าที่สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	7
บทที่ 11	ความคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับกรรมการฯ	8
บทที่ 12	การมีส่วนได้ส่วนเสียของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ กับโครงการวิจัย	8
บทที่ 13	ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กับหน่วยงานอื่น	9
บทที่ 14	วาระการทำงานของคณะกรรมการฯ	10
หมวดที่ 2	การปฏิบัติงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	12
บทที่ 15	หลักจริยธรรมที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน	12
บทที่ 16	เอกสารที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ต้องเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน	12
บทที่ 17	การกำหนดวันประชุม	13
บทที่ 18	ข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุม	13
บทที่ 19	ขอยุติและประเภทของการวิจัยที่ต้องได้รับการรับรอง	14
บทที่ 20	เอกสารสำหรับเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ เพื่อพิจารณา	14
บทที่ 21	เนื้อหาสาระในการพิจารณา	16
บทที่ 22	โครงการวิจัยที่พิจารณาแบบครบองค์ประชุม (Full board review)	16
บทที่ 23	โครงการวิจัยที่สามารถพิจารณาแบบรวดเร็ว (Expedited review)	17
บทที่ 24	โครงการวิจัยที่สามารถขอยกเว้นการพิจารณา (Exemption review)	17
บทที่ 25	โครงการวิจัยแบบพหุสถาบัน	19

บทที่ 26	แนวทางการพิจารณาโครงการวิจัยที่เป็นโครงการใหม่	21
บทที่ 27	การแจ้งผลการพิจารณา	23
บทที่ 28	การติดตาม	24
บทที่ 29	การขยายเวลารับรองโครงการวิจัย	25
หมวดที่ 3	การบริหารจัดการของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	27
บทที่ 30	การประชุมของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	27
บทที่ 31	การรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ ต่อผู้บริหารของคณะฯ	30
บทที่ 32	การฝึกอบรมความรู้ให้แก่ คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ	30
บทที่ 33	ค่าตอบแทนของกรรมการคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ	31
บทที่ 34	การรับรองและการปรับเปลี่ยนคู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯ	31
	ภาคผนวก เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	33
1.	ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง นโยบายในการกำกับดูแลโครงการวิจัยในคน พ.ศ. 2559	
2.	ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง แนวปฏิบัติสำหรับโครงการวิจัยที่ไม่เข้าข่ายการวิจัยในคน พ.ศ. 2565	
3.	ประกาศคณะกรรมการสุขภาพศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการพิจารณาโครงการวิจัยเสนอขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ พ.ศ. 2562	
4.	ประกาศคณะกรรมการสุขภาพศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายจากคณะบดีให้ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานวิจัยหรือด้านวิชาการ พ.ศ. 2562	
5.	คำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 769/2565 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน คณะสาธารณสุขศาสตร์	
6.	ระยะเวลาและขั้นตอนการขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบครบองค์ประชุม (Full board review)	
7.	ระยะเวลาและขั้นตอนการขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แบบรวดเร็ว (Expedited review)	
8.	ระยะเวลาและขั้นตอนการขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โครงการวิจัยที่สามารถขอยกเว้นการพิจารณา (Exemption review)	

สาระสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงจากฉบับเดิม
การปรับปรุงจากฉบับที่ 6 ให้เป็นฉบับที่ 7
เริ่มใช้เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2565

การแก้ไขนี้ ได้รับการรับรองจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และ
ที่คณะกรรมการประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการปรับปรุง

1. เพื่อให้ขั้นตอนการดำเนินงานมีความชัดเจน แน่นอน ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นที่เข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน
ทุกคน
2. เพื่อให้เป็นมาตรฐานการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ในระดับ
มหาวิทยาลัย และสากล ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง นโยบายกำกับดูแล โครงการวิจัย
ในคน พ.ศ. 2559
3. เพื่อให้สอดคล้องกับคำแนะนำของคณะกรรมการเยี่ยมสำรวจภายใน เพื่อประกันคุณภาพการ
ปฏิบัติงานของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การปรับปรุง

1. เพิ่มเติมรายละเอียดในบทที่ 18 เรื่องข้อกำหนดเกี่ยวกับองค์ประชุม เป็นทั้งแบบปกติและแบบ
ออนไลน์
2. ปรับปรุงรายละเอียดในบทที่ 20 เรื่องเอกสารสำหรับเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมฯเพื่อ
พิจารณา โดยปรับเปลี่ยนการนำส่งต้นฉบับเพียงชุดเดียวและส่งไฟล์อิเล็กทรอนิกส์เข้าทางอีเมล :
phmu.ethics@gmail.com
3. ปรับปรุงรายละเอียดในบทที่ 25 เรื่องโครงการวิจัยแบบพหุสถาบันให้สอดคล้องกับกระบวนการ
ใหม่ของมหาวิทยาลัย (IRB of Record)
4. เพิ่มเติมรายละเอียดในบทที่ 26 แนวทางการพิจารณาโครงการวิจัยที่เป็น โครงการใหม่ กรณีที่
โครงการวิจัยไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ (Non-human subject) ตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย
5. เพิ่มเติมรายละเอียดในบทที่ 28 การติดตามเกี่ยวกับการระงับหรือยุติการศึกษาวิจัยก่อนกำหนดโดย
คณะกรรมการฯ/โดยหัวหน้าโครงการวิจัยและการสุ่มตรวจโครงการวิจัย
6. เพิ่มเติมและปรับปรุงเอกสารและแบบฟอร์มต่าง ๆ ให้สอดคล้องและครอบคลุมการดำเนินงานของ
คณะกรรมการฯ (รายละเอียดในคู่มือ SOP)